

A Kúria a dr. Kovács Imre ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Gál Brigitta ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt - melyben az alperes pernyertessége érdekében beavatkozóként részt vett a dr. ... jogtanácsos által képviselt ...Zrt. - a Szekszárdi Munkaügyi Bíróság előtt 1.M.491/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.020/2012/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Kúria a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.020/2012/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000,- Ft (Húszezer forint) perköltséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2009. április 6-tól 2009. december 31-ig állt határozott idejű munkaviszonyban az alperessel közcélú munkavállalóként segédmunkás munkakörben. 2009. június 30-án feladatát képezte a homokbányából a ...i strandra homok szállítása, s e munka során bal térsérülést szenvedett. A felperes keresetet nyújtott be a munkaügyi bíróságon, melyben 2.000.000,- Ft nem vagyoni kára és 340.990,- Ft vagyoni kára megfizetésére kérte kötelezni az alperest. vagyoni igényét több jogcímen terjesztette elő:

- 9 alkalommal édesapja szállította saját gépjárművével az egészségügyi intézménybe, valamint 12 alkalommal gyermekeit korrepetálásra, s e címen összesen 22.032,- Ft költsége merült fel;
- 3 napos kórházi tartózkodása alatt családja 3.000,- Ft figyelmességi csomagot biztosított részére;
- műtétje után 2 hétig szigorú pihenés volt előírva a számára, ezt követően is 2 hónapig felesége segítségére szorult, mely időszakra ápolás címén havi 50.000,- Ft, gondozás címén 2 hónapra 30.000,- Ft-ot;
- élelemfeljavításra napi 200,- Ft-tal számolva 24.000,- Ft-ot;
- gyermekei ellátásából, a háztartási munkából nem tudta kivenni

részét a korábbiak szerint, ezért 4 hónapra 80.000,- Ft-ot, 2010. augusztus 1-jétől havi 3.000,- Ft járadékot igényelt;

- családja állattartással és gyümölcstermesztéssel is foglalkozott, e munkákban nem tudott és a jövőben sem tud részt venni, ezért 4 hónapra 60.000,- Ft-ot, illetve 2010. augusztus 1-jétől havi 7.000,- Ft járadékot;
- gyógyszerköltség címén 5.100,- Ft-ot;
- édesapja többlet telefonköltségeként 3.867,- Ft-ot igényelt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt jogalapjában és összecszerúségében is vitatta.

A Szekszárdi Munkaügyi Bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes balesetéért az alperest 100 %-os munkáltatói kárfelelősség terheli, mely döntést a Tolna Megyei Bíróság közbenső ítéletével helybenhagyta.

A munkaügyi bíróság az összecszerúség tárgyában folytatott eljárás során megállapította, hogy a felperes a baleset előtt aktívan kivette részét a család és a ház körüli teendőkből. A beszerzett orvosszakértői vélemény szerint a felperes balesetből eredő egészségkárosodása 14 %, amely 18 %-os munkaképesség-csökkenésnek felel meg. A felperes sérült végtagja 2009. júliusáig toksín rögzítésben volt, ezután térdrögzítőt kapott, mely időponttól kezdődően gondozása, ápolása nem volt indokolt, átlag napi 1 óra segítségre szorult 2009. szeptember közepéig. A 2009. november 11-i műtét után pihentetésen kívül korlátozás nem állt fenn, élelemfeljavítása nem volt indokolt. 2009. szeptember közepéig tömegközlekedési eszköz igénybevételére nem volt alkalmas, hasonlóan a műtétet követő varratszedés időpontjáig, ezen kívül nem találta indokoltnak egyéb közlekedési eszköz, illetve kísérő igénybevételét. Balesetétől 2009. június közepéig véralvadásgátló injekció alkalmazása volt indokolt, ezután fájdalomcsillapítón kívül rendszeres gyógyszerzedés nem merült fel. A felperes 2009. év végéig nem volt alkalmas háztartási, ház körüli, mezőgazdasági munkák végzésére. Életvitelét a baleset tartósan, kis fokban nehezítette, sérülése miatt nem alkalmas sok állásra, járással járó nehéz fizikai munka végzésére. Egyéb szokásos tevékenységeit el tudja látni.

A Szekszárdi Munkaügyi Bíróság 1.M.491/2010/66. számú ítéletével 750.000,- Ft nem vagyoni kár és 163.000,- Ft vagyoni kár megfizetésére kötelezte az alperest, egyebekben a keresetet elutasította. A közlekedési többletköltség összegét bírói mérlegeléssel 20.000,- Ft-ban határozta meg, a figyelmességi csomag iránti igény tekintetében annak életszerúségét értékelte. Az otthoni ápolás ellentételezését 1 hétre, valamint 2 hónapon keresztül napi 1 órában tartotta indokoltnak, s a kártérítés mértékét 35.000,- Ft-ban határozta meg. Az élelemfeljavítás iránti

igényt elutasította. A háztartási, ház körüli és kerti munka címén előterjesztett kárigeny körében értékelte, hogy a balesetet követően röviddel a család mezőgazdasági ingatlanát értékesítette, az állatállományt felszámolta, elfogadta azonban, hogy átmenetileg a szokásos családi életvitel tekintetében a felperes akadályozásával, korlátozottságával e munkák túlnyomórészt családtagjaira hárultak, így ennek ellentételezését 100.000,- Ft-ban határozta meg. A gyógyszerköltség igényt 5.000,- Ft-ban találta megalapozottnak, a telefonköltség iránti igényt azonban elutasította. A nem vagyoni kártérítés iránti igény körében figyelembe vette a szakértői megállapítás mellett azt is, hogy a felperes megélhetését korábban elsősorban nem munkatevékenység révén biztosította, hanem különböző állami támogatások formájában, így megállapította, hogy a munkaképesség egyébként sem jelentős csökkenése az átlagosnál kevésbé jelent hátrányt a felperes számára és mértékét 750.000,- Ft-ban fogadta el.

A felek fellebbezése folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.020/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatva a nem vagyoni kártérítés összegét a késedelmi kamatokra is kiterjedően 1.000.000,- Ft-ra felemelte, a vagyoni kártérítés összegét 160.000,- Ft-ra leszállította és mellőzte a 3.000,- Ft után járó kamatfizetési kötelezettséget. A felperes perköltségben marasztalását mellőzte és az alperest kötelezte 40.000,- Ft részperköltség megfizetésére. Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt a bizonyítékok mérlegelése során, s helytállóan értékelte a hozzátartozó tanúk vallomását, tekintettel arra, hogy a felperes életében kialakult változásról a hozzátartozók rendelkeztek a legközelebbi információval. A másodfokú bíróság a figyelmességi csomagról hozott elsőfokú rendelkezés kivételével a munkaügyi bíróság vagyoni igényekről kialakított jogi álláspontját osztotta. A közlekedési költségigény kapcsán kiemelte, hogy a felperes az orvosi iratok csatolásával igazolta, hogy a szükséges orvosi vizsgálatokon megjelent, s az orvosszakértő véleményében alátámasztotta azt, hogy mely időtartamban nem volt képes tömegközlekedés igénybevételére a felperes. További bizonyítás az adott ügyben szükségtelen volt, a költség felmerülését nem lehetett kétségbe vonni. A figyelmességi csomag címén megítélt 3.000,- Ft mellőzésével kapcsolatban a törvényszék megállapította, hogy a hozzátartozók látogatásakor adott figyelmességi csomag a károsultat ért hátrány kiküszöböléséhez, vagy enyhítéséhez nem tartozott hozzá, nem merült fel olyan körülmény, amely értékelhető lett volna ezen igény megalapozottsága tekintetében. Az ápolás-gondozás terén a felperes élettársa által végzett tevékenységhez fűződő igényt az orvosszakértői vélemény alapozta meg, terjedelmében megfelelő mértékben ítélete meg az elsőfokú bíróság. Helytállónak találta azt, hogy a háztartási kisegítő, valamint ház körüli munka címén

előterjesztett igényeket a jövőre nézve nem lehetett megállapítani, tekintettel arra, hogy az állatállomány felszámolásra, a mezőgazdasági ingatlan pedig eladásra került, azonban a korlátozás átmeneti fennállta idejére helytállónak találta az elsőfokú bíróság döntését.

A nem vagyoni kártérítés tekintetében a másodfokú bíróság megállapította, hogy nemcsak a felperesi munkaképesség-csökkenés mértéke bírt jelentőséggel, hanem életminősége változásának megítélése körében vizsgálni kellett azt, hogy a felperes baleset utáni állapota miatt korábbi tevékenységeit miként tudja ellátni, mivel bizonyítást nyert, hogy a felperes mindennapi életvitelének része volt az állattartással, gazdálkodással járó aktivitás. A felperes a jövőben a korábban végzett mezőgazdasági munkavégzéstől elesett, mert kialakult állapota miatt az ő munkaeje nélkül a család ezeket a munkákat nem vállalta.

A munkaképesség-csökkenés vonatkozásában értékelte azt a körülményt is, hogy a felperes szakképzettséggel nem rendelkezett, fizikai munkát végzett, balesete folytán viszont munkaejét nem tudja a korábbiak szerint használni. Ezen többletkörülményeket értékelve a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének felemelését találta indokoltnak.

Megállapította, hogy a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján - mivel a felperes elutasított vagyoni és nem vagyoni kárigénye nem minősült nyilvánvalóan eltúlzottnak - indokolt volt a felperes terhére megállapított perköltség mellőzése és az alperes költségekben marasztalása részleges pervesztessége arányában.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben azt kérte, hogy a Kúria a másodfokú ítéletet „megváltoztatva” a felperes keresetét utasítsa el, s marasztalja a költségekben. Álláspontja szerint a felperes a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékokat nem bocsátotta a bíróság rendelkezésére, s ennek megfelelően a jogerős határozat a Pp. 206. §-a megsértésével született. A közlekedési többletköltség vonatkozásában előadta, hogy a felperes nem bizonyította hitelt érdemlő módon, hogy hány alkalommal szállította édesapja gépkocsival kórházba, egy-egy alkalommal mekkora üzemanyagköltség merült fel, illetve e költséget megfizette-e édesapjának. A kár mértéke nem volt pontosan kiszámítható, így legfeljebb csak általános kártérítésről rendelkezhetett volna a bíróság, de csak akkor, ha a kár bekövetkezése bizonyított lett volna. Ugyanezen állítását fenntartotta a gyermekek korrepetálásra szállításával kapcsolatos költségigény vonatkozásában is. Álláspontja szerint a korrepetálás tényét csupán az elfogultnak tekinthető családtagok vallomására alapította a bíróság, egyéb bizonyíték e vonatkozásban nem állt rendelkezésre.

Az otthoni ápolás és gondozás tekintetében szintén arra hivatkozott, hogy csupán a bizonyított és indokolt költségek megtérítése igényelhető. E tevékenységet a felperes GYES-en lévő, otthon tartózkodó élettársa végezte, akinek ez jogszabályokból folyó kötelezettsége volt. A felperes a kár felmerültét nem igazolta, így a kártérítés fizetésére történő kötelezést jogellenesnek tartotta. A háztartási kisegítő, illetve ház körüli és kerti munkák vonatkozásában kifogásolta, hogy a felperes csupán az elfogultnak tekinthető családtagjaival próbálta bizonyítani, hogy a balesetet megelőzően korábban ő végezte ezen tevékenységet, egyéb módon a kár bekövetkeztét és mértékét nem igazolta. Hivatkozott arra, hogy a felperes a követelés előterjesztésére nem volt jogosult, hiszen ezen esetleges kárköltség nem nála merült fel, ő mind a gépkocsival történt esetleges szállításnak, mind az esetleges ápolásnak, gondozásnak és tisztálkodás kapcsán végzett segítségnyújtásnak, mind a ház körüli munkák helyette történő esetleges elvégzésének csupán élvezője volt. Nem igazolta azt, hogy ezen költségeket a családtagjai számára ő maga megtérítette.

A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában előadta, hogy a felperes ugyanolyan életet tud élni a baleset után, mint azelőtt, életvitele nem nehezült el, abban semmilyen változás nem történt. Mivel megelőzően sem rendelkezett munkahellyel, amennyiben van is esetlegesen bármilyen munkaképesség-csökkenése, ez esetben sincs semmilyen kieső jövedelme a balesetből kifolyólag. Családja jelenleg is ugyanúgy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásból él, mint a baleset előtt. Kifogásolta, hogy a jogerős ítélet elsődlegesen nem azt vizsgálta, hogy a károsodás mennyiben akadályozza a károsultat korábbi életvitelében.

A felülvizsgálati kérelem továbbá a törvényszék perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését is panaszolta. Álláspontja szerint a felperes kereseti követelése nyilvánvalóan eltúlzott volt, erre tekintettel a perköltség viseléséről a Pp. általános szabályai alapján kellett volna rendelkeznie a bíróságnak.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását, s az alperes költségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a törvényszék a Pp. 206. §-ának megfelelően mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és hozott jogszerű határozatot. A tanúk elfogultságát vitatva arra hivatkozott, hogy a vallomásuk a rendelkezésre álló egyéb okirati bizonyítékokkal egybevetve alátámasztották a bíróság által megállapított tényállást. A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában azzal érvelt, hogy a balesetet 30 éves korában szenvedte el, annak következményeit egész hátralévő életében viselnie kell, életvitele végleges állapota miatt maradandóan, nem csupán kis fokban változott meg. Megítélése szerint a kereseti igény nem volt

eltúlzott, így helytállóan döntött a törvényszék a perköltség viseléséről is.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogszabálysértést abban jelölte meg, hogy az eljárás bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítékokat nem a Pp. 206. §-a szerint mérlegelték, így téves következtetés alapján hozták meg ítéletüket.

A Pp. 270. § (2) bekezdése szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemét érintő jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. A Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján dönt, a felülvizsgálati eljárásban azonban a bizonyítékok felülmérlegelésének, továbbá bizonyítás felvételének nincs helye. Ezért a Kúria azt vizsgálta, hogy milyen bizonyítékok álltak az eljárás bíróság rendelkezésére, s azokat okszerűen mérlegelte-e.

A Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 174. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a munkavállalónak a munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel. Az eljárás bíróságok jogerős döntésükkel megállapították az alperes teljes kártérítési felelősségét a felperes balesetével kapcsolatban. Ennek megfelelően a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az általa igényelt kár a baleset következtében keletkezett.

Az Mt. 183. § (2) bekezdése szerint, ha a kár, vagy egy részének mértéke pontosan nem számítható ki, a munkáltató olyan összegű általános kártérítés megfizetésére köteles, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

Helytállóan állapították meg az eljárás bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítékok (okirat, illetve tanúvallomások) alapján, hogy a felperesnek teljes bizonyossággal bekövetkezett a közlekedéssel kapcsolatos többletköltség, az otthoni ápolás és gondozás, illetve a háztartási, illetve a ház körüli és kerti munkákkal kapcsolatban a kára, annak nagysága azonban csak becsléssel volt megállapítható. Ennek megfelelően e vonatkozásban helyesen döntöttek általános kártérítés fizetéséről.

A közlekedési többletköltség vonatkozásában tanúvallomások, illetve a szakértői vélemény is alátámasztotta azok felmerültét, illetve annak jogszerűségét. Nem fogadta el a Kúria az alperes azzal

kapcsolatos kifogását, hogy a hozzátartozó tanúk vallomása elfogult volt, így az bizonyítékként nem értékelhető. Helytállóan fejtette ki a másodfokú bíróság ítéletében azt, hogy a felperest ért kár jellege miatt annak felmerültéről és mértékéről a hozzátartozói rendelkeznek legközelebbi információval és ezt alapul véve tudta a bíróság az éleltapasztalatot és a társadalomban kialakult életviszonyokat is figyelembe véve mérlegeléssel meghozni döntését. Igazolást nyert, hogy a felperes a szükséges orvosi vizsgálatokon, kontrollvizsgálaton megjelent, s a szakértő által megjelölt időtartamban nem volt képes tömegközlekedés igénybevételére. A rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztották a költség felmerülését, s annak mértéke megállapításakor sem történt jogszabálysértés. Ugyancsak egybehangzó volt a tanúk vallomása a tekintetben, hogy a felperest helyettesítve a hozzátartozója szállította a felperes gyermekeit a különböző foglalkozásokra és ezzel kapcsolatban kára merült fel.

Megalapozatlan a felülvizsgálati kérelemnek azon érvelése is, hogy az otthoni ápolás és gondozás, illetve a háztartási kisegítői munka a felperes hozzátartozóinak törvényi kötelezettsége volt és ezért díjazást nem számolhattak fel. Egységes a bírói gyakorlat abban, hogyha az ápolást és a háztartási kisegítői munkát a hozzátartozók díjazás nélkül a családi kapcsolat miatt végzik, ez nem értékelhető a munkáltató javára, mivel e tevékenységeket nem rá tekintettel, hanem a munkavállalóra és az erkölcsi kötelekre figyelemmel vállalják. (BH 2013.M.3.)

Ugyancsak nem megalapozott a felülvizsgálati kérelemnek a nem vagyoni kártérítés felmerülte, illetve mértéke vonatkozásában kifejtett álláspontja sem. Helytállóan hivatkozott a törvényszék határozatában arra, hogy szakértő által igazoltan a felperes a perrel érintett balesetben egészségkárosodást szenvedett, amely befolyásolja a fizikai munkavégző képességét. A nem vagyoni kártérítés mértékének megállapításakor jelentőséggel bír az is, hogy a felperes a balesetet követően a korábban végzett mezőgazdasági munkavégzéstől elesett, mivel kialakult állapota miatt az ő munkaereje nélkül a család ezen munkákat nem vállalta, holott ez a tevékenysége korábban a család megélhetését is segítette. Ugyancsak helytállóan értékelte a másodfokú bíróság azt a körülményt is, hogy a felperes - mivel szakképzettséggel nem rendelkezett - s munkaképessége segédmunkára tette alkalmassá, e képességét a jövőben kevésbé tudja kamatoztatni. Mindezek alapján nem tekinthető eltúlzottnak a nem vagyoni kártérítés mértékének 1.000.000,- Ft-ban történő megállapítása.

A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok az ítéletük alapjául szolgáló tényállást jogszerűen állapították meg, az nem tekinthető iratellenesnek, ellentmondónak, a törvényszék nem tett a per adataiból okszerűen nem következő megállapítást és nem jutott a

bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírások megsértésével megalapozatlan ténybeli következtetésre, így nem megalapozott a felülvizsgálati kérelemnek a Pp. 206. §-ának megsértésére való hivatkozása.

Ugyancsak nem helytálló a felülvizsgálati kérelem azon kifogása, miszerint a perköltség viseléséről jogellenesen döntött a törvényszék. A Pp. 81. § (2) bekezdése szerint, ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség viselésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak. A perbeli esetben a felperesi vagyoni és nem vagyoni kárigények nem voltak eltúlzottak, ezért helytállóan rendelkezett úgy a másodfokú bíróság, hogy mellőzte a felperes költségekben való marasztalását és az alperest kötelezte a részperköltség megfizetésére.

Mivel a másodfokú bíróság határozata jogszerű volt, a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, míg a felülvizsgálati eljárási illetéket az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. május 8.

dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő